

Megjelenik a lap **Temesvá-**
rott minden kedden.

Előfizetési díj akár helyben,
akár postai szétküldéssel:

Egész évre 6 ft. pp. = 6 f. 30 kr. ujp.

Fél évre 3 ft. pp. = 3 f. 15 kr. ujp.

A helybeli előfizetők a lap ház-
hozfordásáért rendelést tehetnek.
a lap kiadó hivatalában:

Szerkesztői iroda: belváros,
bécsi utca 68. szám, első emelet.

DELEJTŐ.

A tudomány, anyagi érdekek és szépirodalom közlönye.

Jelige: Csak az a nemzet vész el, mely önmagát elhagyja.

Előfizetheti helyben a szer-
kesztőségénél, vagy a helybeli könyv-
kereskedésekben; vidéken min-
den cs. kir. postahivatalnál szer-
kesztőséghez utasítandó bérmentes
levelekben.

Hirdetések minden közhasználat-
ban lévő nyelven fölvetnek. A
beigatásért minden három hasábos
egyes sorért 4 p. vagy 7 uj kraj-
cárnyi díjszámítatik.

Kiadó hivatal: belváros, bé-
csi utca Urmann Márton
műkereskedésében.

Kedd, aprilis 17. 1860.

16. szám.

Harmadik évi folyam.

Gróf Széchenyi István meghalt.

Mennyi fájdalomunkba került ezen négy szó leírása! de mennyit fog még elő-
idézni a négy folyam hazájában, a Karpátoktól az Adriáig, a tömösi és ojtózi szorosától
a Lajtháig!

Azon férfi, kinek neve: „a legnagyobb magyar“, azon férfi, kinek „nemes gróf“
volt neve millióknak ajkain, mintha a keresztségben adták volna rá, ki nem egy tör-
téneti családnév hordozója volt egyedül, de ki maga egy történeti időszak személyesítése,
számtalan éltető, gyümölcsöző, üdítő eszme forrása volt, — azon férfiú nincs többé.

Őt ismerte a magyar nemzet, mint édes apját; és ha majd szétnézend e hazá-
ban látva minden lépten nyomon a nagy hazafi tevékenységének számtalan emlékeit, néma
fájdalmában szeme könybe lábbad, és a veszteség érzete mint tör fogja átjárni szívét.

Széchenyi első föllépte derüje volt nemzetünk közéletének; vajha ne mondhassuk
azt, hogy vele leáldozott napunk is.

Széchenyi ismerte nemzetét és szerette azt, és azért szive vérét, legnemesebb
valóját, mindenét áldozta fel érte. Hol van, hol volt e honban közel félszázad óta ma-
gasabb törekvés, üdvös munkásság, melylyel a nemes gróf neve ne lett volna összekapcsolva?

Ha azonban a sors úgy akarta, hogy egy ravataltól a másikhoz menjünk; hogy
midőn alig vetettük az egyik sirhant fölé az utolsó koszorút, már is közel hozzá a má-
sik sirt ássuk; — ne váljunk a csüggedés martalékjaivá. A sirt, hol ő most sülyedt el,
népek veszik körül, s az ember millióinak szemében gyászköny ül. De azért ne csüg-
gedjünk. Nem adhatjuk tiszteletünk nagyobb jelét az iránt, kit a kegyetlen csillagzat
közülünk kiragadott, mintha oly rendíthetlenül bizunk nemzetünk jövőjébe, valamint ő
tette, kinek neve áldott leend valameddig ember lesz e földön, ki a magyarlétben találja
lelki rugonyát, hivatásának iránytűjét.

Most pedig zarándokoljunk az ő sirjához, és térjünk vissza eszmékben bölcseb-
bek, és akaratban készültebbek, miként a régi kor fiai, midőn a halottak csarnokaiban
virrasztottak.

Pesty Frigyes.

A földművelés és műipar a nemzetek háztartásában.

III.

Ha az előbbi cikkben mondottakat figyelembe vesszük, nem fogunk csodálkozni azon majdnem rajongó magasztaláson és dicséreten, a melylyel némely régi és újabbkori írónál, a földművelés tekintetében találkozunk; valamint a tisztelés azon számos különféle módjain, melyet egyes népeknél, kivált a régi korban s még ma is a keleti tartományokban, van alkalmunk tapasztalni ezen nemzeti iparnem és foglalkozási ág irányában. Nem akarjuk e helyütt tüzetesen felhozni mindazon törvényeket, intézményeket és irodalmi művekben előforduló helyeket, melyek e tárgyra vonatkozólag a chinaiak szent könyveiben; a perzsák Zendavestájában, az őshindunép Manu törvénykönyvében és éposaiban vagy a héberék legrégebb szellemműveikben találhatók; nem említjük a görögök több százra menő őshözváltás iróinál lehetséges valódi dicsiratokat a földművelés felett; hanem csak az ismertebb római szakemberek, s némely jelenkori nemzetgazdák ideszóló nyilatkozataikat emeljük ki, hogy csak némileges adalékkal is járuljunk e tény constatirozásához. Így egyebek közt a római híres „Scriptores de Re Rustica“ egyike, a komoly M. P. Cato a mezőgazdaságról írt könyve egyik helyén azt mondja: „A földipar a legáhitatosb, a legállandóbb, az irigységnek legkevesebb alkalmat adó, nemzeti foglalkozásmód, melynek azon szép tulajdona is vagyon, hogy az azt üzök a legjobb gondolkozásmódu, az az a legerényesb, a legérdemesb állampolgárok.“ Épily szellemben nyilatkozik a híres Varro a romaiak legnagyobb s legsokoldalubb tudósainak egyike, midőn arra utal, hogy ép a mezei ipar elhanyagolása és semmibevevételeben rejlik egyik főoka mindazon bajoknak, nyomoroknak és veszélyeknek, melyek (korában) az egykor oly tekintélyes Romát, a hanyatlás örvényébe ragadták! — Ugyan e nézetet találjuk Horatius, Virgilius, Ovidius-nál, meg Róma leghíresebb szónokánál, Cicero-nál, a ki közismeretű mondatában „nihil uberius nihil dulcius nihil homine libero dignius, agricultura. Vita rustica parcimoniae diligentiae et justitiae magistra!“ e tárgy felől szintén kifejezé véleményét ily értelemben. A mi az újabb idöket illeti, tudjuk, hogy a 16-ik század óta felmerült számos közgazdasági írónak, főleg pedig a 18-ik század közepe után Frankhonban működött Physiokratáknak: a földipar és az östermelés jelentőségének hirdetése, s a természet egyszerű keresetmódjaihoz visszatérést ajánló irodalmi iránya, általános és uralkodó vala, s hogy mindazok, kik a múlt század művelődésének folyamában fölmerült ipari, társadalmi, és állami bajokat gyökeresen orvosolni és mellözni akarták (egyebek

közt maga Rousseau is) alig birtak más kiutat mutatni, mint az igenis elhanyagolt földművelésnek regenerációját, az ahhoz visszafordulást, mert csak a falusi élet megkedveltetésétől várták mindazon visszaélések megszüntetését, és veszélyek elhárítását, melyek az itt ott oly nagyon is elfajult, az erkölcsstelenség, önzés, csalárdság s buja kéjhajhászat posványába süllyedt városi életben és körökben tagadhatlanul megvoltak és tapasztaltattak! — Ugyanezen szellemben irtak és gondolkodtak még századunknak is számos nagy emberei, államphilosophjai, státusférjai és nemzetgazdászai. Nem akarunk részletekbe bocsátkozni, s csak Anglia és Frankhon parlamentáris tanácskozmányaira, az éjszakamerikai unió törvényhozására, a német államok gazdasági intézkedéseire, s magára honunkra utalunk, a hol mindenütt igen is kitünő mérvben tapasztalható azon rendkívüli figyelem és érdek, mely a földművelési viszonyok irányában mindenütt mutatkozik; s az avval kapcsolatban álló institutiók, társadalmi és politikai állapotok célszerű átalakítása javítására irányzó erélyes törekvésekben nyilvánul.

Mindezen fényoldalai és előnyei mellett a földművelési iparnemek, megvannak azonban annak számos hiányai és árnyoldalai is, a melyeknek csak futólagos áttekintése is elégséges meggyőzni bennünket azon igazságról, hogy a népek anyagi és szellemi felvirágzása, társadalmi és nemzetgazdasági jóléte, politikai és állami tekintélye, hatalomsúlyja és haladása, a mezőiparon kül még más belterjesb hatatós és erélyesb rugókat és ipartényezőket is szükségel; s hogy azon nép, mely földművelési műveltségfokán megállapodna, és a nemzeti gazdaszat többi főiparnemei meghonosítására nem törekedne, örökké bizonyos primitiv fejletlen állapotban maradna. Vessünk tehát a kérdésben forgó tárgy e másik oldalára is egy figyelmesebb pillantást. — Mindenekelőtt egyik tagadhatlan árnyoldala a földművelésnek azon nagy mérvbeni függés a természettől, a természeti erők s tüneményektől, mely a földművelést különböző égalji, physikai, időjárás, földminőségi stb. befolyások alá helyzi, a külviszonyok esetleges, el nem hárítható, előre nem látható hatásának és uralmának aláveti, szóval az emberi ész, erély, számítás, és eszélyesség körén tulhelyezve, a szellem teljes tevékenységét, hatalmát és uralmát sok tekintetben lehetlenné teszi. További elvitáztatlan árnyoldala e foglalkozásnemnek, a gazdaszati erők és tényezők általános és mindenoldalu alkalmazásának, értékesítésének nehézsége, melynek balkövetkezményét azután abban is találjuk, hogy a nemzetjövdelem és nemzetvagyon azon nagy és erélyes mérvbeni emelkedését, mely a műipar, mint hasonlithatlanul hatékonyabb, elevenebb s erélyesb nemzeti iparnem által, eszközöltetik, a mezei gazdaszat koránsem képes megvalósítani. Kitészik ez onnan is, ha tekintetbe vesszük, hogy a termelők egymástól távol állása, a

termelvényeknek nehéz szállíthatása, s kisebb értéke, meg a forgalmi piac szűkebb köre miatt, távolról sem vehető oly terjedelemben az oly bővös hatású munkamegosztás foganatba, mint a műiparnál; hogy a mezőgazdaságban évenként egy nagy része az időnek munka és eredmény nélkül megy veszendőbe, míg a műipar vagy kereskedés minden napot, minden pillanatot, nappalt és éjt, nyarat és telet, egyaránt és kivétel vagy szünet nélkül használja fel, és értékesítheti; s hogy a földgazdaság távolról sem nyitja meg az emberi tevékenység, leleményesség, üzletszellem, combinatio és szorgalomnak azon tért, mint a nemesítő ipar meg a kereskedés. — E mellett nem szabad szem elől téveszteni azon fontos természet- és nemzetgazdaszattani igazságot, hogy a földipar bizonyos ponton túl mindig csak viszonylag kisebb mérvben jövedelmez, ha a művelésmód változtával, azon egy telekre mindig nagyobb tőke alkalmazatik; míg a műipar a tőkeszaporítás következtében rendszeren nemcsak absolut, hanem relativ tekintetben is nyereségesebbé válik! — Épigy el kell ismerünk azt is, hogy a földipar öszhasonlítva az eleven mozgékony forgalmi vagy műiparral, mindenkor bizonyos (habár legtöbb tekintetben igen is jó hatású) nemét képezi a „Glebae adscriptio-nak“, mely a földbirtokost vagy földművelőt az élet némi körülményeiben, péld. forradalmak, polgári villongások, háborúk, hitel és forgalomkriszisek, korában igenis nyomasztólag köti le a röghöz, míg a vagyonával könnyebben rendelkező, mozgékonyabb jellemű műiparos, sokkal csekélyebb arányban érzi mind e csapások és bajok terheit. — Némi kapcsolatban mindezekkel jelenkezik azután a mellett, hogy hadjáratok, elemi csapások, járványok, mindig legsúlyosban nehezdednek a mezei iparra, azon tény is, hogy a földipar és földbirtok bizonyos elemi vagy társadalmi csapások után sokkal lassabban képes felüldülni, előbbi álláspontjára emelkedni; — hogy egyszerűség, előítélet, babonaság, régihezi makacs ragaszkodás, monoton egyformaság, csökönyös túlzó conservatismus. a mezei iparosztályokban sokkal inkább s tovább tartja fenn magát mint a városi iparnek üzőinél; hogy az ujtás, rationell változtatások, szükséges művelési reformok stb. sehohsem találnak oly nehezen utat a gyakorlati életbe mint ép a földművelői körökben, hogy a szellemi műveltség pusztán földművelő államban magas polcra sohasem emelkedik; valamint az is, hogy ép azonigenis nagy mérvbeni függőség a természettől, a földművelő néposztályt: emberi dolgokban is, igen könnyen vak engedelmességre, megrögzött visszaélések és szokásokkal megbarátkozásra készíti, mi által a szellemi és közgazdasági haladás és előmenetel érdekei egyaránt és felette nagy mértékben veszélyeztetnek! — A mi végre politikai oldalát a tárgynak illeti, e tekintetben is alig leend alkalomunk kételkedni azon, hogy a mezeiipar összes viszo-

nyai, sajátosságai és szerkezeténél fogva, koránsem oly hathatós rugója és emeltyüje a polgári szabadságnak, az államügyekbeni politikai részletetésnek, mint a műipar és kereskedés. Igy már csak azon egy körülményben is, hogy a földművelő mindenkor bizonyos földhöz tapadtsági állapotban s egymástól elszigeteltségben él, nagy akadályá rejlik, alkotmányi egyesüléseknek, népgyűléseknek, államügyekkel foglalkozásnak, míg a városokban öszpontosítva élő s egymással szakadatlan érintkezésben álló iparosok s kereskedő osztályok, minderre sokkal könnyebben és egyszerűbben fordítanak figyelmet, időt stb. A személyi szabadságot illetőleg ez is sokkal lassabban és későbbben fejlődhetik ki falun és a mezőiparban mint a városi foglalkozásnemeknél, mert az egyszerű munkás kenyérurától, ez ismét a földesurtól sokkal nagyobb függőségben sat. szokott lenni, mint az iparos munkás; minek szóló tanubizonyosságát Europa általános állam- és culturhistoriájában is találjuk, mely szerint a hűbériség, a jobbágyosság s a személyi függetlenség a falukon sokkal lassabban és később szüntethetett meg mint a városokban, s hogy míg az utóbbiakban a szabaddá vált ember rendszeren, gyorsan s minden nehézség nélkül vala képes magának állást, független polgárlétet és keresetforrást szerezni, addig amott nem ritkán a jobbágy még felszabadítása után is készséggel maradt meg régi viszonyában, csakhogy lételetét biztosithassa! A mezőipar és földbirtok továbbá politikai jellemében és hatályában tekintve, tagadhatlanul kedvezőbb a rendi elkülönülésnek, aristocratiai formák meghonosulásának; s a községi, családi, társadalmi jogintézményekben; kiváltságok előjogokra célzó követeléseknek: míg a demokratikusabb természetű és jellemű műipar és kereskedés, inkább az egyenjogúságos, az előjogok, rang- és rendkülönbségek megszüntetését veszi célba, s nem annyira a községi családi vagy rendi viszonyokat és kötelekeket, mint inkább az összeséget, az egész társadalmat, szóval a nagy világot tartja szeméi előtt, s ez irányban is fejt ki minden tevékenységét. Végre a földművelő néposztálynak lényeges különbözése a városi s műiparos néposztálytól abból is kitetszik, hogy ez utóbbi, mellözve a személyeket, a rendi s felsőbb-ségi tekintély iránti túlbuzgó hódolást, a törvény abstract szabványai és rendeleteihez sokkal inkább ragaszkodik mint a mezeiipar, melynél a tisztelet a személy és a régi szokás iránt mélyebb, a mi megint a földművelés összes szerkezete és jellemével áll kapcsolatban. Allampénzügyi tekintetben nem szabad végül érintetlenül hagynunk azt, hogy a földiparos néposztály (a mely egyébiránt sokszor leginkább szokott kitéve lenni fiskális sanyargatásoknak) rendszeren sokkal csekélyebb mérvben lévén birtokában mozgó tőkéknek, készpénz- és forgalomközegeknek mint a műiparosok és kereskedők, rendküli szükség idejében soha sem képesek oly hatályosan és

oly arányban a megszorult államot támogatni mint az utóbbiak, a miért is ily súlyos időkben a közhatalom a földbirtokosban és földművelőben (legalább e tekintetben) ritkán bírja azon erőforrásokat, melyek segítségével magának bajaiból menekülést szerezhetne.

Midőn a földipar fény- és árnyoldalait ez általános vonásokkal rajzoltuk, s szem elé állítani törekvünk, szükségesnek tartjuk, mielőtt a műipar hason szempontokból tárgyalására áttérnénk, azon tényt e helyütt még megérinteni, miszerint a mezőipar korántsem a legkifejlettebb s legtökélyesb polcra emelkedett nemzeti foglalkozásnem még korunkban, mint némelyek, tán azért mivel a legrégebbi iparág, gondolják! Legkevesebbé sem! Sőt inkább nem létezik a társadalmi ipar, vagyonszerzés, kereskedelem és forgalom összes rendszerében termelési ág, mely ép annyira még hátra maradt volna, annyi javítást és tökéletesítést igényelne, mind ép a földipar, mely mind jogi, mind társadalmi, mind technikai és üzleti tekintetben még maguknál korunk legműveltebb mezőgazdasági népeinél, (angoloknál, belgáknál) is, némileg zsengekori állapotokat tanusít; — s önkénytelenül is azon megismerésre vezet bennünket, hogy a mezőgazdaság nem csak egyszerű imiggy amiggy üzhető foglalkozási ág, hanem valódi művészet és tudomány, egy igen fontos nemzeti és egyéni foglalkozásmód, mely a legnagyobb legszakadatlanabb s leggondosb üzletet, folytonos tanulmányt, vizsgálatokat, javításokat igényel; s hogy korántsem túlzó egy jeles német szakembernek azon állítása, a hol azt mondá: „hogy mindaddig míg a földipar mint művészet s tudomány nem fog méltányoltatni, míg üzletében a helyes és észszerű elvek el nem fognak ismertetni, mindaddig egy nemzet se lesz képes az anyagi közjólét elérésére, egy álladalom se leszen tökéletesen szervezve!“

(Folytatás köv.)

Kervei.

Levelezések.

Pest, april 8-án. Ismét egy nemzeti ünnepélyről tudositom önt, mely a testvéri szeretet gyémántkapcsaitól s a szükölködő horvát rokonok iránti részvét gyöngyeitől tündöklött, mely kifejezést azonban most az egyszer nem pusztá szóvirágnak, hanem betürről betüire egyszerű valóságnak kérek vétetni.

Igenis ünnepély volt a főrendü családaink által f. h. 3-án rendezett színházi előadás, mely a szó teljes értelmében hangverseny volt. Mert a színházi zenekart szavalmány, ezt hárfajáték, ének, hegedü, zongora, physharmonika, zenedei énekek válták föl — és ismét zongora cigánykiséréttel, fő-

leg pedig a cimbalom, a zongora e versenytársáival.

Mind ez oly édes érzelmekbe ringatá még a pessimistát is, hogy lehetlen volt örömtől repeső szívünköl ki nem fakadnunk „él nemzet e hazán“ még. Ide járult még Szigetvár történetéből vett s a főrendüek által rendezett képletes mutatóvány, mely nemzetünk művészi diszizlését nem kis mértékben tanusitá. Halavány, és nem is egészen hü képét láthatod nyájas olvasó! Werfer e jeleneteket ábrázoló könyvmutatóványain. De látni kelle azt, hogy valódi fogalmunk legyen róla. Olyan ez, mint a legremekebb zene hangjegyei, melyek csak akkor keltenek érzelmeket, ha eljátszatni halljuk azokat, — itt ha saját szemével látta az ember a gyémánt s más drága kövektől és arany meg ezüsttől ragyogó művészi alakokat. Itt — tündér országban képzelheté magát mindenki, ki jelen volt, annyival inkább, minthogy a publicum versenyezni látszott fényben a színpadon működökkel. Emlísem-e még, hogy az egész előadás tisztán nemzeti szellemü volt, mi a fényes öltözékekre csak még nagyobb fényt vete? Érintsem-e hogy csak egy szív s egy lélek teremthet ily nagyszerü előadást s ily lelkes közöniséget a szenvedő emberiségért!

A második esemény, mi a nagyhéten az egész város figyelmét magára voná s talpra állitá a legfőbb rangukat úgy mint a legszegényebbet; Forinyák Géza temetése vala. Pest rég vagy soha sem látott ily gyászmenetet.

A harmadik hullámozást fővárosi lakosainkban a nagypénteki szent ájtatosság idézé elő, melynek élénkséget kölcsönzött az idő szépsége. Valóban szivreható oly vallás, melynek gyászszertartásai is képesek ily buzgalmat előidézni.

Végre irodalmunk is e napokban üdvözlé Beleházi Bartal György, „Csallóközi történeti vázlatát.“ Pest 1860. Ára 1 ft. 30 kr. E mű sok érdekes és részint új adaléket füz egybe Csallóköz tán irandó rendszeres történetéhez. E könyvecske mely 128. lapon 65. cikkben országos jogtörténeti elveket magyarázgat, csallóközi adatokkal bizonyít vagy cáfolgat több irót is egyszersmind, mi a könyvet országos érdeküvé emeli. Föltünő mit szerző az 55. lapon mond: „a XIII. század végén kelt oklevelekben a Pozsony vármegyei Csallóköz kis Pozsonyvármegye neve alatt fordul elő s ugyan azon időtöl kezdve a vármegyének egyéb részei „maior comitatus Posoniensis“-nek mondatnak.“ Az 1409—1442 év körül pedig valószínűségrül bizonyosabb — hogy két főispánja, és a 14-ik századtól kezdve és még a 16-ik század elején is két, három, sőt néha négy alispánja is volt Pozsony vármegyének (u. o.) Ezekből s több más adatokból, s legújabbán az 1860. évi „Uj magy. Muz. I. füz. 26. lap. közlött s 1401. évben kelt okmányból — hol Csallóköz nemessége „Universitas“ címmel illetetik — mindinkább bizonyul: hogy Csallóköz csakugyan külön álló me-

gye volt. De a most élő lakosok is emlékeznek azon kis megyei gyűlésekről melyek Somorja városában tartattak, hol egykor megyei törvényszék, 1442-ik évben pedig (86. l.) nádori törvényszék ült össze.

Megjegyzendő még, hogy e műben több ősi szokás és szójárás is megmagyaráztatik. Ugy lát- szik Csallóközre újabb időben gyakrabban mosolyog a történet muzsája. Meg is érdemi tősgyökeres magyar lakossága J.

Pest, april 6-án. A napok legnagyobb esemé- nyeivel kezdjük levelünket, melyeknek jelentősége ép oly országos kiható erővel bír, mint nagyszerűek, — mondanók: páratlanok — magok a tények.

Említettük, hogy szükölködő horváttestvéreink javára, főuraink „nagy előadást“ rendeznek. Ez kedden (april 3.) megtörtént. Az előadás napján va- lóságos csatárláncot képezett a közönség a pénztár körül, úgy hogy már három óraker karzatjegyet sem lehetett kapni; négy óraker pedig az előcsarnokot foglalák el, hogy magoknak kényelmes helyet biz- tosítsanak, mi csak részben sikerülhetett, miután este a színház minden zugában a fuladásig megtelt. A szereplők közül különösen senkit sem emelünk ki, miután mindnyájan képezik az aranykeretet, mely- ben a legszebb mozaikmű vala szemlélhető. A nagy ábrázolatok fölségesen sikerültek a közönség legna- gyobb gyönyörűségére, mely azokat — ismétel- tette . . . Sajnálatos, hogy a jegyek kezelésére na- gyobb gond nem fordítatott, s műárosokra bizatott, kiktől a „nyerészkedők“ megvásárolván, tulságos nagy áron árulgatták Visszaélések a legszentebb célu tárggyal is történhetnek, de hogy ne történ- jenek: ügyes és gondos intézkedés kívántatik, mi legkönnyebb leendhetett volna, ha a jegyek egye- nesen a lapszerkesztők kezeibe adattak volna át, kik felismerik a „műszomjuhozókat“ és a nyegle „pénzhajhászokat.“ Másnap a „nagy előadás“ szintén tömött házban ismételtetett és pedig a színházi nyugdíj-intézet javára. A résztvevő magas rangu honleányok és hazafiak — sokáig éljenek!...

Szerdán (april 4-én) ment végbe a március 15-én szerencsétlenül megsebesült, s f. hó 2-án, kinos szenvedés után, kimult Forinyák Géjzának temetése. Roppant nagy szamu diszközönség jelent meg az el- hunyt atyjának házánál, honnét a gyászmenet indu- landó vala. Az utcákat, melyeken elvonult, min- denütt néptömeg lepte el. A babérkoszorúval és nemzeti szalaggal földiszített koporsót, melyre a váci- utca valamelyik ablakából is egy kegyeletes kéz, virágkoszorut leeresztett, egész a kerepesi temetőig, fölváltva hat-hat jogász vitte, körülte ötven fáklyás lépdelt, kik közül nem egy mágnást lehetett látni. A főváros hölgyei, még a főrendiek is, nagy szám- mal adván az elhunytnek végtiszteletet, fehér és fe- kete magyar ruhában, földigérő arcfátyollal diszi-

tették a szomorú menetet. Kinn a temetőben, mi- után a holttest beszenteltetett, egy tizenhat éves le- ányka kötalapzatra állván fel, a szózatot kezdte tiszta hangon énekelni, mire az ezernyi néptömeg ajkain imaszerűleg megzendült a nemzeti hymnus, „Hazádnak rendületlenül“ sat., s miután három vers- szak elénekeltetett, a nagy tömeg szép csendesen, de meghatva széjjeloszlott.

Az életet a halál, a halált élet váltja föl. Ez a mulandóság és a végtelenség eszméjének fogalma...

Most szóljunk a drámairodalom legújabb moz- zanatairól. A mult hetekben két új dráma került színre, az egyik Jókai Mór „a szigetvári vértanuk“; a másik Degré Alajos „Kalandornő“ című drámája. Amannak tárgya, a magyar történelem egyik leg- nagyobb szerű eposa, midőn Szolimán, a „mohácsi vésznapok“ nagy tragoediaköltője, Szigetvárt ostrom alá veszi, melyet Zrínyi Miklós, halálrakész fegyve- reseivel oly dicsően védelmezett, hogy nevét, vité- zeivel együtt, gyémánt betűkkel írta Clio az emlé- kezet és dicsőség aranylapjára. Jókai, Aeschylus magasztosságával, Sophocles könnyűség- és ügyessé- gével, Euripides szenvedélygyújtó mesterfogásaival ke- zelte tárgyát: magasztos az eszmékben, gazdálkodik az episodokkal, de azokkal mély hatást tud elő- idézni; eszményi tárgyak helyett valókat ad, sze- mélyeink jellemét nem az emberiségen kívül, hanem azon felül kereste, az erkölcsi szabadság és vég- zet, azon hajlithatlan hatalom közti küzdelem, mely minden viszony között érvényesíti magát, mindvégig helyesen fönn van tartva és a költői nyelvre, — a nélkül, hogy keresettséget árulna el — nagy gon- dott fordított. Ennyi előny mellett, melyeket drá- mai kellékeknek nevezhetnénk — kiváló jellege ezen darabnak: a hazafias színezet, mely buzdít és lelke- sit. Másnap a színlapon újra hirdetve volt, de köz- bejött akadályok miatt nem adathatott elő. Hisszük, hogy nem sokára ismét látni fogjuk. A játékra nézve: Jókainé, Feleki, Lendvai és Tóth József mű- vészi előadása érdemel dicséretet.

Degré „Kalandornő“-je hasoncimű regény után van dolgozva. Valamint a regénynek, úgy a darab- nak irányával sem tudtunk kibékülni. A könnyel- műség magasztosabb cél felé tör, vagy is az epicuri bűn örökös tusában áll az erény eszményével; esz- ményével — mondjuk — mivel szerző a küzdel- mekből származó szükségképeni helyes eredményt eltévesztette szem elől, mely menthetlen hátrányára szolgál a darabnak. Soha sem szabad fölázdozni a drámának vallásos jellegét, — vagy mint sokan ne- vezik: erkölcsi irányát, mely a tanulás épülés, te- kintetéből, aethetikai alaptörvénynek van elismerve — a divatkórság irtanivaló, hálátlan kinövéséért. A nyelv sem közelíti meg a dráma eszményének ma- gasztosságát; az eszmékben hiányzik a szabatoság és mélység; a képletek üresek és mindennapiak!

A gróf Karácsonyi-féle 100 arany pályadíjt a „Műszeretők“ által hátrahagyott „Titkos iratok“ című dráma nyerte el. A „Mama“ mosolyogva nyújtotta át „Béldi Pál“ uramnak a „Zsidó“ által hozott jelígis levelkét, mi fölbontatván a „Csikós“ és „Két

pisztoly“ kedvelt népszinművek szerzőjének neve „Rab“-oskodék ott. Megmondjuk-e, hogy e név: Szigligeti vala?

T Á R C A.

Egy bokor két virága.

(Történeti beszély.)

Irta Remellay Gusztáv.

(Folytatás.)

Nem akarom kegyedet tovább gyóntatni, — szolt Jenő, — vagy igen; csak hogy más tárgyra nézve.

Nemde kitérte kegyed előtt szerelmét Jolán! oh beszélje el mit mondott, mert mondhatlanul jól fog esni hallanom, ha mint hiszem lefestette kegyed előtt, felzudult szivecskéje engem boldogító hő érzeménnyel.

A vértanu kit kintpadra huztak, a honfi ki láncokban sinlödve kéntelen nézni hazája rabszolgaságát, az anya ki haldokolni látja gyermekét, öszvesen nem szenvedhetnének anynyit mint Dóra, midőn kéntelen volt Jenő előtt lefesteni luga szerelmét.

Megkellott mondani, hogy ez kitérte előtte keblét, mert hisz később Jolán fogta volna azt tudatni véle.

Ila forró látát öntöttek volna szájába, nem érez nagyobb kint midőn — luga szerelméről kellett beszélnie.

Saját boldogsága halálos ítéletét kellett örömet színlő arccal kibírdetnie, szeretetet tétetni luga iránt, kit már hátrázottan gyűlölt e percben.

Minél tovább látta Jenőt, annál inkább szerette, és elképzelvén mily végtelenül boldog lenne, ha szeretetnék általa, átkokat szórt hugarára, mert azt sugta a féltékenység daemonja, hogy ha előbb látja őt szint oly hévvel szereti.

Jolánt, ki bár akaratlanul megsemmisítette reményeit, élte boldogsága feldulójaként tekinté. Hiában intette a testvéri szeretet, hogy undok bűn e gyűlölet testvére iránt, ki mitsem gyanítva szerelméről, ragadta meg a kínálkozó üdvét. — Már ekkor a gonosz szellem uralgott fölötte.

Eltökélette ugyan, hogy kitepi szívéből e szerelmet, de ezen eltökélése hasztalan volt. Szerelme egy vala azon szenvedélyek közül, melyek kiirihatlanul fészkelik magokat a kebelbe.

Hiában küzdött, hiában iparkodott egy ideig elfojtani gyűlöletét is, sem ez, sem amaz nem sikerült. A jobb szellem napról napra hátrább szorítatott s a gyűlölet daemonja diadallal foglalta el az általa elhagyott tért.

Minél előbb minél inkább meggyőződött Jenő szerete mélysége fölül, annál inkább gyűlölte ártatlan hugarát s már akkor midőn hazajövéen a szerelmes leány, látni kellett boldogságát, egészen a gyűlölet uralmá alá került szíve.

S a gonosz indulat még inkább kifejtett s megszilárdult az eljegyzés ünnepén.

Akkor Omár, ha kivántatott volna tőle mint tudjuk életét s siron tuli üdvét is kész lett volna feláldozni Jolán boldogsága biztosításaért, s Dóra kész leendett vala azt irgalmatlanul feldulni, ha az általa megalapíthatja saját boldogságát.

Szánalom nélkül látta volna megrepedni a luga szívet, ha ez által maga boldoggá lesz, és már magára vállalta

volna a két élet minden kinjait ha ez által megalapíthatja Jolán szerelme boldogságát.

Pedig mindketten szerettek, — s Dóra Jolán nővére s Omár pogány volt.

De azt, hogy mily vad szenvedély lobog keblében Jenő iránt, művészileg — inkább ördögileg eltudta titkolni. Hiusága mely nem akarta észrevétni, — mint hitte — megaláztatását, érc korlátot állított szíve zajongó orkána elébe, s a legremekebb tetetés álcájával látta el arcát.

Szerelmét senki sem gyanította s csak a mindentudó menyeci ur ismerte gyűlöletet.

S ki is tehette volna fel a gyöngéd szerelmet színlő, a testvére boldogsága fölött örömet tanusító nővéről, hogy a sárga irigység, s a fekete gyűlölet daemonjai uralgnak szíven.

Most már ismerjük Dóra keble minden redőit, s tekintve az undok szörnyeket rejtő ocean mélyébe fogjuk fel ismét az események fonalat.

(Folytatatik.)

Heti szemle.

— A bécsi lapok — írja a P. Hirnök — már trágicus részleteit is közlik dicsőült hazánkfia váratlan gyászos halálának, s elmondják, hogy pisztolylyal vetett véget életének. — Mi a sulyosan szenvedő család gyászjelentéséhez tartván magunkat, tartózkodunk az események e leverő részét megemlíteni. — E lap főmunkatársa, a husvétvasárnap délután magán távirati tudósítás útján (Stametz bankártól Fröhlich Frigyes pesti nagykereskedőhöz) érkezett megdöbbenő hírre, még az nap este vasuton Bécsbe, nagyszívü jótévedője s lelke bálványja hamvaihoz sietett, s alkalma volt az első forrásból annak rettentő valóságát hallani, hogy a dicső halott belőlről elzárt szobájában s karszekében szétzuzott fövel ülve, előtte a pisztolylyal találtatott.

Nemcsak a szeretet azonban, hanem a legszigorubb igazság is kénytelen leendő bevallani, hogy a tett, mely itt egy dicskoszorus életnek vetett véget, a szabad akaratnak, az éretten praemeditált határozatnak be nem tudható, hanem azon lázas percek s görcsös öntudatlan ingerültség eredménye, melyek nélhány hét óta a már lábbadozott férfinál ismét azon melakör jelenségeit mutatták, mely őt 11 év előtt Görgen intézetébe Döblingbe vezeté.

Mindenesetre fennakadhatni rajta, mikép juthat oly intézetben a beteg a fegyverhez? Rokoni bizonyosan nem szolgáltatták kezébe. S főmunkatársunk otlétekor már e kérdés megvizsgálására a legfőbb hatóság részéről az államügyészi hivatal ki is küldetett, s az eredmény bizonyosan köztudomásra jutand.

Addig is átvesszük ide a derék bécsi „Wanderer“ közlését, mely a dolgot a leghivebben s a tisztelet kellő gyengédségével adja elő.

Az érintett lap így nyilatkozik: „Gróf Széchenyi

István f. l. 7-ke és 8-dika közötti éjjel Görgen tébo'ydá-jában Döblingben magát agyonlőtte. Már egy hét óta a melakórnak világos nyomai voltak láthatók rajta, keveset beszélt, s még legjobb barátait sem látszatott szívesen látni magánál. Phantasiája folyvást komor képeket tükrözött elő, s a jövőt a legsetétebb színben látatta vele. Jósika, az ő benső barátja halála, ki közvetlen megbetegedése előtt Döblingben nála ebédelt, a majd het-én éves aggyastyán szívét egészen megtörte. Már öt nap óta alig evett, kedvenc tárgyaival, minők órái és chronometerjei s különösen a galambok valának, melyeket mindennap maga etetett, (s melyek az általa mesterileg fuvott ébenfa csákánya gyönyörű bus magyar nótáira ablakába repültek, — Szerk. jegyz.) többé nem törődött. Szombaton meglátogatót őt gróf Zichy Henrik (tulajdonkép Gejza, az ő mostoha fia), s leirhatatlan nyomott hangulatban találta őt. Két nappal előbb azt mondá (látogató) nejjének: „Napjaim megvannak számlálva.“ S a betegápoló cselédeknek is, mint mondják, gyakran említé az öngyilkolást, felakasztás és a t. által.

De mind ezen beszédekre, mint a már rég megronsolt kedély kifolyására nem igen ügyeltek. Szombaton este a gróf a városban lakó titkárával Kissel sakkozott, s ezen igen jó játszón minden játékot megnyert. Ennek elmenetelénél még egyszer kérdezte, vajjon bizonyosan megjő-e fia Béla más napon Bécsbe (Cenkről, hová maga küldé el néhány nappal előbb), mire az igenlőleg felelt. Nem sokára a cselédség is távozott (az öreg gróf, őt szobából álló lakásán, csodálatos módon egyedül hált!) Tizenkét óráig fel s alá járnai hallották őt, ekkor minden elcsendesült. Legközelebbi reggel a szolgák majd fél óráig kopogtattak ajtaján, s midőn a szokás ellenére fel nem nyitattott, az orvosért futottak. Betörték lakába, s az öreg gróf harmadik szobájában zselyeszkében ült, hová oly kényelmesen szokott nyújtózni, — szétzuzott koponyával. A látvány retentő volt. A holt egészen fel volt öltözve, s így le sem feküdt volt.

Az iszonyatos tett eszköze rövidcsövű, de nagy löerejű pisztoly volt; vízzel volt megtöltve. Mind a két cselédet, kik különben a hónap végével szokták fizetésüket kapni, a gróf kevéssé előbb kifizette apirilire; csodálatos, hogy ez sem tűnt fel. A törvényszéki boncolás husvét hétfőn délután történt meg. A test beszentelésének a döblingi templomban, mely eredetileg szerdán délre volt kintzve, már ma (kedden) megkellett történnie. Erre közvetlenül Nagycenkre vitetnek a tetemek; a „legnagyobb magyar“ az ottani nemzeti sirboltban fogja viszontagságoktól sokat hányt, de Magyarország történetében korszakot képező életét örök álomban kinyugodni.

— Széchenyi István gróf temetési beszenteltetéséről ezt olvassuk: „Széchenyi István gróf temetési beszenteltetése tegnap délbent ment végbe a döblingi plebánia templomban, a legnagyobb egyszerűséggel, melynél a legszerényebb polgár temetése sem lehetne egyszerűbb. Azon rendelet, hogy a temetkezési ünnepélynek 24 órával előbb kell történni, oly későn adatott ki, miszerint az elhunynak Bécsben levő barátai közül is csak nagyon kevesen értesülhettek elég jókor ezen változtatás felől. Ezenkívül az aristocrazia nagy részét akadályozá a megjelenhetésben Stabremberg hercegnek szintén 1 órakor tartott temetése. Így történt, hogy a döblingi kis plebánia templom félig alig telt meg; mintegy 50—60 személy jelent ott meg, kik legnagyobb részt a legmagasabb magyar aristocrazia tagjai valának; a többek közt Andrássy György, Barkóczy János, Dessewffy Emil, Szécsen Antal, Waldstein, Wenckheim, Zichy Ferenc és Henrik gróf, Aczél, Babarczy, Lonovics püspök, Szögyényi, Zsedényi. Az elhunynak legközelebbi rckonai természetesen mind jelen voltak. A falakon függesztett cimképeken kívül semmi egyéb pompa nem volt látható. Magyarország egyik legfőbb mágnásának, a sok rendjellel ékesített valóságos titkos tanácsosnak és kamarásnak holtteste csak keresztel diszített egyszerű koporsóban feküdt. Félegyre a templomba hozták a

koporsót s a helybeli lelkészek haladéktalanul beszentelték; az egybegyültek erre még valami negyedóráig csöndesen imádkozva együtt maradtak, ugy azután némán elszéledtek, s csak a hintók hosszú sora és cifra bérruhás inasok — mert az urak maguk a legegyszerűbb magyar öltözékben jelentek volt meg — tanuskodtak arról, hogy az elhunyt az előkelő osztály tagja volt.

— Széchenyi István gróf tetemének hivatalos obductiájáról az „All. W. Med.“ bécsi o. v. lap ezt írja: „Széchenyi István gróf hullája hivatalos boncleletének eredménye a következő lett: „A golyó a homlokon át a koponyaurbe hatolt s az agyvelőt annyira összerombolta, hogy körbonci vizsgálat által nem lehetett káros szervi változást lelteni.“

— Gróf Széchenyi István halálának hírére, a magyar akademia, elnöke gróf Dessewffy Emil meghívása következtében rendkívüli összes ülésre gyűlt egybe april 10-én reggeli 10 órakor, melyben következőket határozott:

1. Az akademia mindenelőtt jegyzőkönyvilég kifejezi mély fájdalomát.

2. Külön gyászünnepély fog tartatni az akademia alkotójának s az emlékbeszéd tartására a nagy gróf elnöki utóda báró Eötvös József határozottatott felkérletni.

3. Az igazgató tanács felkérletik, hogy a nemzet ohajtasát felkarolva eszközölje, hogy Pestnek valamely közterén országos emlék örökítse az elhunyt nagy férfiú emlékét; egyszerűségi pedig egy külön akademiai emlék is emeltetésék majdjan az akademia épülete udvarán avagy teremében.

4. Ugyancsak az igazgató tanács megkérletik, hogy akademiai alkotójának nevét emlékérem veretésével is tisztelje meg.

5. Az akademiai tagjai egy hónapig gyászt viselnek.

6. A temetési szertartás alkalmával, gróf Dessewffy Emil ur vezetésé alatt, a következő igazgató, tiszteleti, rendes és levelező tagok hivatnak föl az akademiai képviselnei: báró Eötvös József másodelnök; gróf Andrássy György, gróf Károlyi György, herceg Batthyányi Fülöp, herceg Eszterházy Pál, Deák Ferenc, gróf Apponyi György, Kubinyi Agoston, Szögyényi László, báró Kemény Zsigmond, Toldy Ferenc, Hunfalvy Pál, Tasner Antal, Hoványi Ferenc, Zádor György, Zsoldos Ignác, Lónyay Menyhért, Peregriny Elek, Bertha Sándor, Arányi Lajos, Pompéry János, Zsivora György; Török János, Hollán Ernő.

7. A megdicsőült nagy gróf családjának levélben fejezi ki az akademia mély sajnálkozását és részvételét a vesztetés fölött, mely a családon tul az összes hazát s legkivált akademiaiunkat is oly sulyosan érte.

7. Végezetre az elhunyt gróf arcképe a titoknoki teremből, hcl eddig tartatott, az ülésterembe áthozatni s ott függesztetni határozottatott. Az utasító szabályok minden ily alkalommal szavazás utján rendelik elhatározatni a függesztést. Kell-e mondanunk, hogy a szavazás egyértelmű volt. Hogy e kép már régebben nem a teremtet diszesité, csak a nemes gróf szerénysége és ragaszkodása az utasító szabályhoz eszközlé, mely alól még elnöksége alatt kivételt akartak tenni ő irányában!

— A nemzeti kaszinó, s a Duna gőzhajó társaság (?) szintén küld követséget Széchenyi temetésére, valamint a pesti magyar lapok szerkesztői is elindultak oda.

— „A Dunaparton sétálván, — írja a P. N. — honnan a mostani évszakban a Dunát hemzsegni látjuk a gőzösktől, megvalljuk elég gyermek lelkűek voltunk megütőközni, hogy a sok gőzös közül csak egyetlenegy nem mutatkozik gyászlobogó. Pedig a dunai gőzhajózásnak Széchenyi volt az alkotója. Ugyancsak ma reggel indult lefelé azon utasszállító gőzös, mely Széchenyi nagy nevét viseli: ezen is csak a szokott két zászló lengett.“ Véleményünk szerint jó illenék, ha a Dunagőzhajózási társaság minden ügynökségénél Széchenyi arcképet kifüggesztené, miként ezt az ő teré-

kenysége a Dunagőzhajózás létrehozásában érdemlé. Vukovárott és még egy másik tótországi ügynökségnél Széchenyi képe szerb aláírással kellemesen lepi meg az utazót.

— Sarkady István: „Történet és szerelem“ című munkájára, az előfizetést ápril 20-áig meghosszabbítja.

— Kolozsvárott f. hó 10-én a szűkölködő horvátok javára szintén hangverseny rendeztetett, melyben a főrend tagjai tulnyomólag vettek részt. De még kisebb helyeken is, mint Szobráncon, Nagymihályon sat. gondoskodnak horvát testvéreinkről.

— Mészáros Károly, derék munkatársunk: „Kárpáti Hírnök“ című nemzetgazdászati és közhasznú ismereteket terjesztő hetilapot szándékozik Ungvárott megindítani.

— A magyar akademiára történt adakozásokból eddig a Pesti Napló szerkesztőségénél begyűlt 9738 ft. 78 kr. 40 darab arany, 7 darab tallér, 6 ezüst ujforintos, 35 darab huszas. A Vas. Ujs. szerkesztőségénél 4593 ft. 80 kr., 35 arany, a Deléjtű szerkesztőségénél 11352 ft. 9 arany, 2 tallér.

— A magyar akadémia történelmi, bölcsészeti és törvénytudományi osztály ülése ápril 2-án. — Lónyai Menyhért ur székfoglaló beszédét tartá, melynek tárgya: a Tiszaszabályozás. Ebben olvassuk, hogy e folyó szabályozásáért már a múlt században Károly király alatt tervezték, Mária Terézia s II. József alatt újra szóba hozták s az 1775-ki nagy áradás után Hollandiából hoztak szabályzó vízépítőket, de a szabályzásból még sem lett semmi. A szabályzás alapját József nádor vetette meg. 1846-ban Széchenyi Istvánra bízák ez ügy vezetését s ez évben megalakult a Tiszaszabályozó társulat. Ezután mindenütt megalakultak a vidéki társulatok s már 1846-ki szeptemberben megkezdtek a munkát a „Széchenyi-gát“ feltöltésével. A közbejött politikai események megakaszták a munkát, mely csak 1850-ben indult meg ismét. 1857-ben ismét nagygyűlést tarthatott a társulat, mely is a 8-tól 15 millióig terjedhető s a banktól vagy a hitelintézetektől fölvehető kölcsönkötést helybehagyta. — A Tisza folyó hossza 146 mfd. s az eddig befejezett munkák által 41 mfdel rövidült meg. Az eddig fölht nyitások hossza 376,428, az átmetszéseké 40,279 folyóól; mindezen munka eddig összesen 7,792,466 ftba került. A Tisza ártere összesen 2,766,678 négyszeg holdat tesz s ebből az eddig kész munkák által már 1,706,102 négyszeg holdnyi tér van az ár ellen biztosítva.

— Vida Károly a „Magyar Futár“ szerkesztője sajtó pöréről a „N. N.“ nek ezt írják: A Kolozsvárt megjelent „Magyar Futár“ szerkesztője Vida Károly ur ellen bünvádi pört indított a n. szebeni cs. kir. országos tvszk, mint a közcsend háborítója ellen, a szerkesztő sajtó jeles publicistai tolalából eredett „Scylla és Charibdis feliratu cikk miatt. A „Magyar Futár“ megjelenése felfüggesztetett a szerkesztő ellen indított pör kimenetelég. Végtárgyaláskor az államügyész következő büntetést indítványozott Vida Károly ellen: A nemesség elvesztése, egy évi nehéz fogság, a perköltségek viselése, 500 ft. elvesztése a cautióól, és elvesztése azon jognak örökre, hogy valaha hirlapnak tulajdonosa, kiadója vagy szerkesztője lehessen. — A N. Szebeni törvényszék pedig egészen fölmentette Vida Károly urat.

Temesvári njdonságok.

* Azon csapás híre, mely nemzetünket Széchenyi f. hó 8-án történt kimulása által érte, városunk hazafias érzelmű részében nagy szomorkodást és levertséget idézett elő. Már az első órákban a gyászhir elterjedése után, határozattá lón, hogy a nagy magyarért gyászmissével áldozunk a helybeli r. kath. székesegyházban, a mely gyászszertartás csakugyan f. hó 21-én véghez menend, Mozart egyik miséjének elzenése mellett. Temesvárt e határozatban senki nem előzte meg ugyan, de bizton hisszük, hogy a gyásznyilvánulások szerzte e hazában fognak elterjedni; mert Széchenyivel a régi Magyarország egyik legszebb része sirba szállt. — A gyász-

jelentést az indítványozók ezüst betűkkel fekete papírra nyomatták és pedig külön négy nyelven: magyarul, németül, szerbül, oláhul; szövege így hangzik:

„GRÓF SZÉCHENYI ISTVÁN f. hó 8-án hön szeretett hazája és nemzete javának s dicsőségének szentelt tett- és áldás-dús élete 68-ik évében Döblingben váratlanul bekövetkezett halállal kimult.

E gyászos hir csapását mélyen érzi az egész magyar haza, és azért minden fia a legnagyobb magyar kimultán, mint a legérzékenyebb családi veszteség felett szomorkodik. Ezen gyászérzelemnek méltó kifejezést adandó: Temesvárott, f. é. ápril 21-én, reggeli 9 órakor, a rom. kath. székesegyházban ünnepélyes engesztelő gyászmissé fog tartatni.

Jelenjünk meg a mély kegyelet közáldozásánál!

Temesvárott, ápril 12-én 1860.“

Bizonyosak vagyunk, hogy a vidék értelmisége is nagy számmal fog megjelenni a gyászünnepély emelésére.

* A horvát szűkölködők javára f. e. május 6-án adandó bál alkalmával, mint már megirtuk, kisorsolás lesz egybeköve, mely utóbbira már is megjött az engedély a rendező választmányhoz. Városunk és vidékünk hölgyeihez intézett körlevelek következtében eddigelé a kisorsolásra már több tárgyak ajándékoztattak, miknek közzétételét ezennel megkezdjük: T. c. Issekutz Gizela küldött: egy csipkéskendőt. Schalek Mária: két képet (Ahasverus, és a vándor cigányok) arany keretben. Eisenstädter Lina: hölgyi necessairet és két pénztárcát. Kralik Franciska: aranyzott porcellánténtatartót. Klammer Katalin: két aranykeretű szent képet. Ehrampföld assz.: kötött erszényt. Barbulovits assz.: üvegpoharat. Parlagi Ottilia: nőivarróvankost. Hazay Róza: nagy képes albumot (14 képpel). Janicsáry Josefa: egy himzett férfisapkát; és egy levél- vagy irástartót. Sterbeczky Jánosné: szivartartót. Lo-Presti bárónő, született Esterházy Szerafina grófnő: két nagy virágtartót és egy szivarszekrényt. Weber Agnes: üvegpoharat. Ezen kívül készpénzben beküldött: Brachtl Borbála: 5 ft., Karvalyi Mária 5 ft. (Folytatjuk.)

≈ Rott Károly az ismert bécsi komikus színpadunkon vendégszerepelt. A nevezett derék színész jelessége hazánk német színpadjain is ismeretes, és azért tehetségének taglalásába tán nem szükség ereszkednünk. Rott ur a múlt héten ötször lépett fel, — első két ízben bérletszünettel, — és mult vasárnapon már is berekeszté tán továbbra tervezett vendégszerepeinek cyclusát, melyek mindannyiszor még a közép-szerűnél is csekélyebb számú közönség előtt adattak. Ugy hiszszük, semmit sem vonunk le Rott ur a maga szakmában valóban kitünő érdemeiből, ha ezen gyér látogatást el nem leplezzük, mert mi okát részint abban találjuk, hogy közönségünk husvét után nem igen engedte magát a színházba csábítani, részint abban, hogy a repertoire ez napokon a legelköpottabb bohozatokból állt, — de leginkább abban, hogy közönségünk hamar jóllakik a bohozatokkal, a mi azt mutatja, hogy izlésünk még is csak más mint a bécsieké.

* Hetivásári árak ápril 13-án: Buza 4 ft. 50, 4 ft. 40, 3 ft. 90 kr. — Kétszeres 3 ft. 40, 3 ft. 15 kr., 3 ft. — Róz 3 ft., 2 ft. 80, 2 ft. 50 kr. — Árpa 2 ft., 1 ft. 80, 1 ft. 60 kr. — Zab 1 ft. 40, 1 ft. 30, 1 ft. 20 kr. — Tengeri 2 ft. 70 kr. — Repce 5 ft. mérőnkint o. é. — Borsesz 53—54 kr. fokónkint hordóval együtt. A buza ma is megtartotta mult heti árát, a langyos hangulat és szint-oly felsővidéki jelentések dacára az itteni molnárok mintegy 200 mérőt vettek. Kétszeres, róz és árpa igen kevésbé ke-restetett; tengeri ellenben szép mennyiséggel elkelt a környék földmivelőihez.

Igazítás.

Lapunk mult számában javítoki hibából a 119. lapon három helyen „Dugonics Titusz“ nyomott, mit Dugovics Titusz-ra kérünk kiigazítani.

Kiadó és felelős szerkesztő Pesty Frigyes.